VI.
10.

1970

KAPOCS

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
Könyvtár
Sopron

A SOPRONI ÖREGDIÁKOK EGYESÜLETÉNEK LAPJA

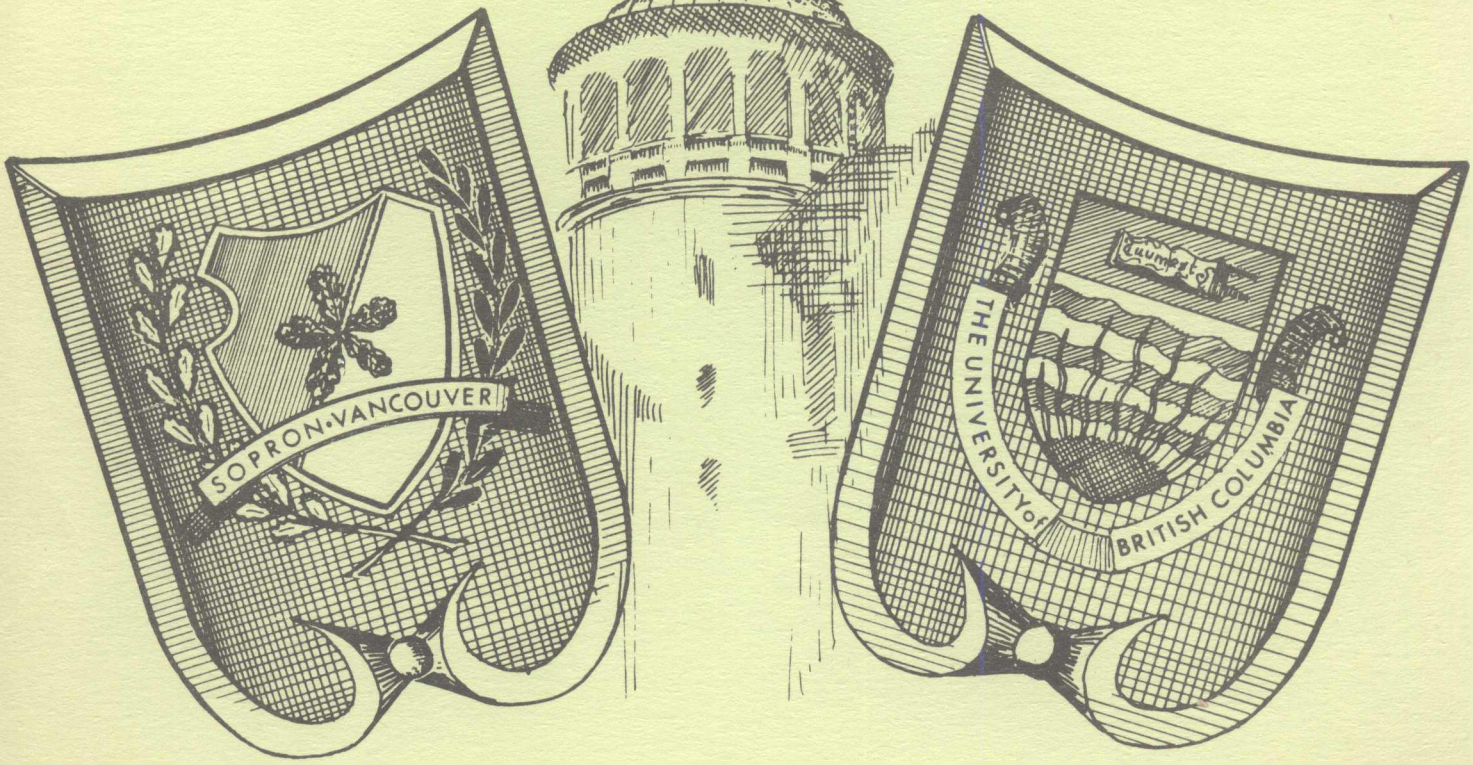

10.

VI.

1970

KÖSZÖNTÉST MONDANAK A KISDEDNEK . . . . . .

A durva fából tákolt szegényes istállóban minden érdes,durva és nyers. Az ajtótlan bejárón hüvösen fuj be a dideregtető szél. Az éjszaka és ijesztő magányosság sötét lepellel boritja be a vidéket. Minden szegényes. Itt fukarkodott a természet és müvészet; a juh nem adott meleg gyapjut, a lud nem adott puha dunnát, csak a szegényes utazók érdes kenderruhájából szőttek egy kis pólyát.

ITT SZÜLETETT MEG A GYERMEK !

Szegényen született. Születésére mégis fény gyulladt ki a világban. E fény ragyogtatja meg a karácsonyfák gyertyáit. Ez a fény ficánkol az éjféli misére sietők lámpásaiban és szemében és vezeti pusztákról, erdők mélyéről, sivatagokból és a városok kőhalmazaiból az embereket a GYERMEK jászolához és gerjeszti az öröm dalát a szivekben.

Ha életfilozófiánk restelkedik és életünk súlyos gondolatai aggasztanak, vegyük karunkba a pici gyermeket, aki szeretetre méltó, kedves és bájos valóság, tekintete gondot és kételyt feledtető fény, mosolya biztatás. Mert minden kisded az Ő nevében születik, aki eljött hozzánk, hogy bizzunk benne és szeressük Őt. - Ki ne futna hát éjből, kétségekből,örvényekből feléje. Feléje - hitünk látomásához, reményünk otthonához, szeretetünk KARÁCSONYI BETHLEHEMÉHEZ !

NAGY IMRE - 1956

PIERRE LAPORTE - 1970

Az emberiség utja előre, uj fejlődöttség és szebb élet felé mindég az erkölcsi igények nehéz kapaszkodóin vitt és az állandó tudományos és társadalmi forradalmak légkörében alakult. Az ősembertől a jelenkor emberéig sok jó és rossz forradalmat értünk meg eddig és szinte beláthatatlan, hogy mit fogunk még megérni az ideologiai és technikai forradalom jelen korszaka után. A forradalmak rendszerint elsöprik az Óvilágot, hogy ujat teremthessenek. A forradalmak főszereplői és az általuk leigázott társadalom teli nehézséggel és küzdelemmel épiti a jövőt.

Ha egy forradalom a természeti törvények erkölcsi rendjén, vagyis az emberek egymásiránti megbecsülésén és a jog és erkölcsi törvények tiszteletén zajlik le, bizonyosan gyümölcsöző az egész emberiség számára. De ha az a felszabaditott csőcselék szenvedélyére és erőszakára alapozott, vagy az uralomra vágyó törekvések kielégitésére,minden-bizonnyal dzsungelben duló anarhizmushoz vezet. Minél több olyan állam létesül,mely ellensége saját állampolgárainak, gyilkolván és pusztitván azokat, gázkamrákban,hamvasztókban,tömegsirokban,kényszer munkatáborokban és orgyilkolással,emberrablással párosulva, annál jobban terjed majd a nemzetközi jogtalanságok veszélye, melynek vége kiszámithatatlan és kibontakozása, csak egy diktátori ötlettől függ, de nem a demokratikus emberi jogokra alapozott törvényektől.

1970 Október 23.-án sokkal közelebb vagyunk ehhez a nem kivánt rosszhoz,mint voltunk 1956-ban. Mikor ezen elmélkedünk,két kiváló politikus és nemzeti hős véres emléke kisért. Nagy Imre,Magyarország miniszterelnöke 1956-ban és Pierre Laporte, Quebec tartomány munkaügyi minisztere 1970 - ben. A két ember két különböző világnézetet képviselt földtekénk két különböző pontján. Nagy Imre az atheista komunista, Pierre Laporte az idealista keresztény. Bár élet filozófiájukban különböztek, egyéniségük a jó felé való törekvésben hasonló volt. Mindkettő bátor,őszinte és erkölcsös ember volt, ezért hittek az igazságos forradalomban, az emberben és az egyéni és nemzeti függetlenségben. Mindketten tudták, hogy csak egy egészséges gazdasági co-existencia a szomszédos országokkal hozhatja meg országaik népének anyagi boldogulását.Mindkettőjüket saját pártjukhoz tartozó és saját világnézetüket valló, de anarhizmusba tobzódó szélsőséges elemek brutalis keze ölte meg. Nagy, a materialista anyagiasságot jelképező ólom golyó által halt meg. Laporte - t cinikus gyilkosai megfojtották saját nyakláncával, melyen az idealizmusba vetett hitének bizonyitékát, Krisztus képét viselte.

Mi a kis népek hajszolt, hontalan, számüzött fiai, előbb szenvedünk, mint a nagy népek védett, otthon ülő, boldogságot játszó gyermekei; de ennek következtében előbb is okulunk. Amit 1956-ban átéltünk - szabadságunk letiprásának körülményeit - akkor nem hitték el nekünk idekint. Ma már az ő szabadságuk is roskadozik és hova-tovább bizonytalanabbá válik sorsuk, mint amilyen a miénk volt a megpróbáltatások óráiban. Nyugodtan mondhatjuk tizennégy évi nyugati tapasztalataink tükrében: tisztán politikai szerencse vagy földrajzi sorrend kérdése, hogy melyik nép vagy ország, mikor fogja a maga nemzeti katasztrófájában a mai nemzetközi rend hamisságát szemtől szembe felismerni és következményeit szenvedni.

□ □ □ □

V I V A T A C A D E M I A !

A következő cikkek főiskolánk elmult eseményeiről szólnak a szemtanuk leirása alapján. - Az alábbi kronologikus évszámokból viszont mindenki képet alkothat magának Főiskolánk fontosabb eseményeiről Selmectől napjainkig.

1805 December 5.-én kelt királyi,(I. Ferenc) rendelet Nyilvános Erdészeti Tanintézet felállitását rendeli el Selmecen a Bányászati Akadémia keretén belül.

1809 Február 12.-én, Wilkens Dávid Henrik megtartja első előadását.

1811 Három éves oktatási tantervet vezetnek be.

1846 Október 6. Az erdészeti kar egyenranguvá válik a Bányászati Akadémiával és ezentul, mint Bányászati és Erdészeti Akadémia szerepel.

1867 A "KIEGYEZÉS" értelmében az oktatás nyelve ezentul magyar lesz. Egy diák csoport megalapitja az Ifjusági Kör első sejtjét.

1904 Az egyesitett akadémia uj nevet kap: Bányászati és Erdészeti Főiskola. A tantervet négy évre emelik.

1919 A Főiskola Selmecről Sopronba menekül. A trianoni béke szerződés a II. világháboru végén Selmecet Csehszlovákiához csatolta.

1923 Az eddigi államvizsga rendszert szigorlati rendszerré változtatják

1934 A Főiskolát külön külön,mint Bányászati és Erdészeti Fakultásokat a budapesti József Nádor Gazdasági és Müszaki Tudomány Egyetemhez csatolták.

1945 Az erdészeti, bányászati és kohászati fakultások ujra főiskolai egységet alakitottak és különböző átszervezés vette kezdetét a Szovjet Unio oktatási rendszerét véve alapul. Sokan a tanárok és diákok közül a komunista uralom elől Nyugatra menekültek.

1950 Az Erdészeti Fakultást közel 150 évi együtt müködés után leválasztották a bányászati és kohászati karoktól és a budapesti Agrártudományi Egyetemhez csatolták.

1953 Az Erdészeti Fakultás önnállosult, Erdőmérnöki Főiskola nevet kapta és az Országos Erdészeti Főigazgatóság felügyelete alá rendelték.

1956 A tanárok és hallgatók csatlakoztak az Október 23.-i szabadságharc mozgalmához,majd annak leverése után majdnem teljes lét-

számban Kanadába menekültek,ahol tanulmányaikat tovább folytatták, mint a British Columbia -i Egyetem, UBC, soproni erdészeti fakultása. A hallgatók kanadai oklevelet kaptak. - Az otthon maradt tanárok ujra szerveződtek és kiegészültek üzemi szakemberekkel, hogy a maradék diákságot tovább oktathassák.

1958 A Sopronban maradt részleg,mint önálló egyetem tovább müködik. Két karra tagozódik, mint Erdőgazdasági és Faipari Egyetem, két dékánnal és egy rektorral. A kormány jogot ad az egyetemnek a doktori cim adományozására.

1962 Az utólsó diák és tanár elhagyja a vancouveri egyetemet,miután a kimenekült diákság beiratkozott létszáma befejezte egyetemi tanulmányait.

FODOR GYULA : SELMECI EMLÉKEK.

Gyula bácsi vancouveri fakultásunk egyik legidősebb tagja, aki még Selmecen kezdte egyetemi tanulmányait. Jelenleg Edmontonban él kedves feleségével Ági nénivel.

Ábrándjaimban felidéződik olykor a hajdani Nagymagyarország e kedves kis bányavárosának emléke.

Selmecbánya valamikor nagyhirü arany és ezüstbányáinak köszönhette, hogy a hegyek alján, egy egyenetlen, dimbes dombos területen város épült fel, méghozzá az É-D irányu vasuti fővonaltól is ugyancsak távol, ugyhogy egy keskenyvágányu vicinális vezetett Garamberzencétől Selmec és Bélabánya szabad királyi városba. A város alsóbbfekvésü részétől fel a Paradicsomhegy aljáig csupa zeg-zugos, dimbes-dombos részből áll. Távlati képéből a Szitnya hófedte csucsa emelkedik ki. A volt Főiskolai épületek a város peremén, egy hegyoldal fennsikján nyertek elhelyezést, melyekhez sokemelet magasságu lépcsősor vezetett. Igy az épületekből látványos városkép tárult a szemlélő elé. A főépületek egyikét zömmel a bányászati és kohászati kar foglalta el, de ugyanebben az épületben hallgatták az erdészek is az előkészitő tárgyakat. A másik főépületben - az erdészeti palotában - főleg az erdőmérnök hallgatók továbbképzése folyt, mig egy különálló harmadik főépületben az összes szakok kémiai előadásait és laboratoriumi gyakorlatait tartották. Ezekhez csatlakozott még néhány melléképület az állattani növénytani stb. gyüjteményekre és egyéb célokra. Az épületek mögött tüneményesen szép és terjedelmes park terült el, mely mint botanikus kert ugy parkmüvészeti, mint oktatási szempontból felbecsülhetetlen értékkel birt, miután ugy a hazai, mint a külföldi fafajok és cserjék fontosabbjait magában foglalta.

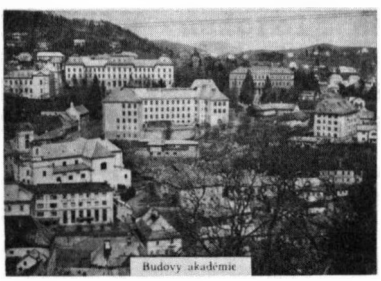
Budovy akademie

Az oktatás szinvonala méltó volt a 150 éves multhoz. Az elméleti oktatást kellő arányban kiegészitette a gyakorlati oktatás; mintaszerü laboratoriumok, rajztermek és megfelelő segédeszközök hiánytalanul rendelkezésre álltak. A kisiblyei tanulmányi erdő pedig felette alkalmas terület volt a külső gyakorlatok megtartására. A hallgatóság összlétszáma - a bányászati és kohászati szakokat is beleértve 5-600 körül volt közvetlenül az első világháboru előtt. Az ifjuság életét a kari összetartás jellemezte. Esténként a város főutcáján vidám csoportok tették elevenné a kis bányaváros életét. Téli estéken, amikor a járókelők száma már meggyérült, itt is - ott is ródlizók raja ereszkedett le a lejtőkön zömmel a Paradicsomhegy felől a városba lefutó Rózsa utcán. A város lakói a késő esti órákig élvezték e vidám, hangos sportolókat.

Különös jelentősége volt az ugynevezett nedves estélyeknek, amelyeken a "bulekok" sok-sok mulatságos jelenetnek, mondhatnám ceremóniának voltak kitéve. Különös fontossággal birt a "Keresztelő".Ezen minden ujdonsült balek u.n. vulgót kapott; nevezhetnénk azt olykor gúnynévnek, máskor becéző névnek, amiben mindég az illetőnek valamilyen karakterisztikus vonása nyilatkozott meg, rendszerint mulatságos, de nem sértő formában. A vulgóval való megszólitás derüsebbé, közvetlenebbé tette a baráti érintkezést. A nedves estélyek olykor a hajnali órákig elhúzódtak, amikor a dalos társaság egy-két jóbarátnak szerenádot adott az ablaka alatt csupa mulatságos jelenet kiséretében. Nem ritkán lányos ház élvezte a késői szerenádot.

Megható volt a végzett hallgatók bucsuja a várostól. A főutcán végigvonuló veteránok kart karbatéve - az ablakokból kikandikáló könnyes leányszemektől kisérve - meghatottan énekelték a "Ballag már a vén diák" bánatos melódiáját.

Jelentős esemény volt már akkor is az I. évesek balekbálja s a IV. évesek valétabálja. Utóbbi ugyancsak megtizedelte a selmeci hajadonok számát, akik nemsokára boldogan követték ujdonsült vőlegényüket - az akkori elképzelések szerint - a Kárpát hegység fenyveseibe.

A kari összetartás olyan példás volt,amilyenre kevés példa van széles e világon! Ebből a szellemből a hagyományok jellegzetesebbjei Sopronba is átáramlottak, amikor az első világháboru után főiskolánk Sopronba vándorolt és ott még számos szakkal meggyarapodva "Müszaki Egyetemmé" alakult. Utóbb - ujabb átszervezés folytán - már csak az erdészeti karok maradtak Sopronban. A hagyományos tradiciókhoz azonban a hallgatóság ma is ragaszkodik !

"SZÉP IDŐ VOLT, JÓ IDŐ VOLT, KÁR HOGY ELMULT JAJ BE KÁR"

SELMECBÁNYA ÜNNEPNAPJAI.

Kivonat a Pozsonyban megjelenő "HÉT" cimü hetilapból 1964 VIII.26. A fentebbi két korong az évfordulóra kiadott emlékérem két lapja.

Ez év augusztus végén nagy ünnepségek keretében tartották meg a selmecbányai Bányászati és Erdészeti Akadémia 200. évfordulóját. Sok vén diák vett részt a napokig tartó, meleg hangulatban lefolyó ünnepségeken. Egyikük igy rajzolja meg a tarka,tradiciókat felelevenitő menetet:

Selmecbánya, délután 6 óra. A keskeny utcák megteltek öregekkel, fiatalokkal, ember ember hátán szorong. Selmecbánya lakossága cca 7500, most mintegy 30.000 ember sereglett össze. A nem kivezényelt tömeg egyre nőtt. Az öreg diákok ballagására várnak ilyen türelmetlenül. Azokéra, akik hat országból jöttek össze megünnepelni a volt selmeci Akadémia alapitásának 200 éves jubileumát.

A negyedórák mulnak, a tömeg sürüsödik, az emeleti ablakok is megtelnek nézőkkel, dübörögnek a mozsárágyuk üdvlövései. Besötétedik !! Felröppennek a vöröstüzü rakéták, fényárban usznak a reflektorokkal megvilágitott vár és templom tornyok.

Az öreg diákok a volt bányagróf székházánál, a Kammerhof-nál gyülekeznek, aztán négyes sorokban indul meg a 84 öreg diák. Egymás vállát átkarolva ballagnak Selmecbánya hegynek fel-hegynek levezető utcáin, hogy bucsuzzanak a volt Bányászati és Erdészeti Főiskolától, bucsuzzanak Selmectől,egymástól és talán az élettől. Az első két sorban az "ultra-szupra veteránok" , a legöregebbek vannak, akiknek a vállát a szomszéd karján kivül 80-85 esztendő terhe nyomja, akik több,mint 60 éve végeztek a Főiskolán és lettek bánya-kohó és erdőmérnökök. - A következő sorokban az 50 évvel ezelőtt "valétáltak" haladnak.Mindnyájan tul vannak a 70 éven. Utánnuk jönnek a 70 éves fiatalok és végül a legfiatalabbak, a csak 65 éves diákok. A 84 öreg diák ajkán felcsendül a melódia: Ballag már a vén diák,tovább,tovább... És felzug az utca mindkét oldalán a tapsorkán, a ballagók minden lépését tapssal kisérik. A megtelt ablakokból kendők lobognak, üdvözlő karlengések szállnak, gyerekek integetnek a ballagók felé. A nézők öregebbjei, akik a régi időkből még tudják a dalt, elérzékenyülve együtt énekelnek a ballagókkal. De a ballagók szeme sem száraz. Hiszen ujból átélik a fiatalság, a baráti együttérzés melegét, a közös örömök és hiv szerelmek 50, 60 éves emlékeit, amibe azonban belevegyül a jelen mementója: öreg diák ! ez az utólsó ballagásod talán.

Háromnegyed óra mulva a ballagás befejeződött, de megszületett a felejthetetlen élmény, hogy a 84 öreg diák hátralévő napjaiban derüt keltsen, a fiataloknak pedig példát adjon a diákszolidaritáshoz.

A volt selmeci főiskolai élet másik nyilvános jelenete következik: a szalamander. Most a selmeci lakosság kedveskedik ezzel.ők rendezik régi hagyományok szerint.

Mi is a szalamander ?

Két libasorban menetelő sorfal között cikcakkos kigyóvonalban haladó menet. A két sorfal mindenegyes tagja égő fáklyát visz, közöttük pedig égő bányalámpással /kohanyec/ kezükben a bányászok vonulnak kigyóvonalban. Most azonban a szalamandert megelőzik a bánya világához tartozó szimbolikus jelenetek. - A menet első tagja ősrégi bányászuniformisban, két karján visz egy-egy méter nagyságu műanyag gyikot, Selmecbánya városcimerének állatát. Mert a monda ugy tudja, hogy egy sziklarepedésből előbujó két fémporos gyik ejtette gondolkodóba az akkori pásztort, hogy a sziklában aranynak kell lennie, ott kutatni kell. Kutatott is és igy lett a pásztorból bányász, az őserdőben bánya és a bányából Selmec.

A gyikok után 10-15 bányamanó következik.Kedves törpék, derékig érő szakállal, hegyes sapkával, kezükben kalapács, futkosnak, keresik, hol mit lehet megkopogtatni. Utánna magas kisértetek tünnek fel, fehér lepelben. Arcukat sürü, fehér fátyol boritja, imbolyogva járnak, ők a bánya gonosz szellemei. A bánya szerencsétlenségek rendezői. És ahol szerencsétlenség van, ott kell "klopacska" is, a bányász temetések faharangja, amely egyébként a bányászok ébresztője is a hajnali müszakhoz. Egyszerü deszka ez, melyet fakalapáccsal ütnek, tompán,komoran, dallam nélkül, szinte kisértetiesen szól. A kopogás kiséri a bányarémek csoportját.

Külön vonulnak a bánya földfeletti munkásai, a bányaácsok fejszékkel és a földalatti munkások, a bányászok. Teher autón vonul a bányamunka allegoriája, a tárnában dolgozó bányászok, amint furják, bontják a sziklát. A nézők üdvözlik őket bányász köszöntéssel: ..Zdár boh." Jó szerencsét! És,hogy jó kedvvel menjen a munka, cigánybanda kiséri őket, vig muzsikával.

Következik a felelevenitett mult : a hajdani bányagrófok, a bányavárosok legfőbb hivatalnokának fogata. Hintójában ül, mellette halcsontos derékkal a grófné. A fogat jobb és bal oldalán lovashuszárok a kisérők. Akkor még nem létezett az "Ancsa" az emlékezetes selmeci kisvasut. De az uri fogat után az is jelentkezik, mint a "haladás" képviselője. A kisvasut kismozdonya pöfög, köhög,de kapaszkodik rendületlenül. Ez hozta az első éves "balekokat" Selmecre és ez vitte Selmecről a ballagó veteránokat.

Nem maradt el a kintornás verklis sem,aki ingyen osztogatja a szerencsét a papagáj által kiválasztott jövendőmondó cédulákkal. A nézők mindenképpen szerencsésen jártak, mert láthatták a soha már többé meg nem ismétlődő öregdiák-ballagást és szalamandert. De a riport olvasóinak is legyen szerencséjük ! Azért bucsuzom a hagyományos bányász üdvözlettel: Jó szerencsét !

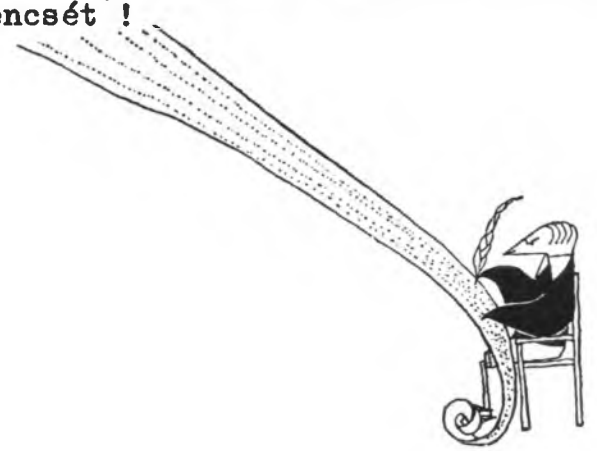

V I S S Z A E M L É K E Z É S

Főiskolánk 1918 évi novemberi és decemberi SELMECI végnapjairól.

Az alábbi cikket 1966 -ban irta egy selmeci ÖREGDIÁK,
aki jelenleg Magyarországon él és névtelen
akar maradni.

Az elmult 48 év távlatában, ott kell kezdenem, hogy amikor minden szándékosság nélkül, a véletlenek folytán, selmeci hirvivője lettem a budapesti 1918 októberi 31.-i események hirének, és amikor Róth Gyula professorunkkal 1918 november 1-ről, 2.-ára virradó éjszakán, Garamberzencéről, - vonat hijján,- gyalogszerrel nagy igyekezettel bandukoltunk a holdvilágnélküli, korom sötét éjszakában a zólyomkecskési országuton SELMEC felé; bizony a valóságban gyötrelmes és zilált lélekkel Hazánk és Selmecünk sorsának sulyos gondjaival terhelten,már nyilvánvalóan láttuk a végzetes események elkerülhetetlen következményeit. Róth professorral a garamberzencei vasuti állomáson hozott össze a véletlen, amikor az állomási váróteremben, a padokon alvó 7 - 8 fiatalabb főiskolást költögettem, hogy jönnének velem és induljunk késedelem nélkül Selmecre.

Sietnünk kellett, azért, hogy minden budapesti forradalmas hirt megelőzhessünk! A táviró és telefon forgalom már második napja szünetelt és Budapesttel semmi összeköttetés nem volt. Sürgette igyekezetünket az, hogy megelőzhessünk minden esetleges selmeci zavargást és annak következményeit, amire akkor biztosan számitani lehetett. De főleg azért siettünk, hogy a Selmecen állomásozó katonaság kezeiből a fegyverek a legilletékesebb és erre leghivatobbabb főiskolai ifjuság kezeibe juthassanak, - még mielőtt - órákon belül ott is felbomlanak a hadsereg kötelékei. Selmecen akkor, két besztercebányai tót anyanyelvü honvéd gyalogos század volt beszállásolva, a német templom melletti piarista gimnáziumban. Parancsnokuk, a Tokula nevü, ugyancsak tót tartalékos főhadnagy volt, aki civilben már hosszasabban a Cunárd amerikai kivándorlási hajóstársaságnál ügynökösködött. Ezenfelül Selmecen állomásozott még két galiciai hegyi tüzér ezred kádere, tulnyomóan cseh tisztikarral. Ehhez a káderhez kérelmeztem magam Selmecre és helyezett át a Honvédelmi Miniszterium, 1918 nyarán, mint 50 %-os hadirokkant főhadnagyot, azért, hogy a katonai szolgálat mellett, a főiskolán lehallgathassam az utolsó szemesztert. Az itt eddig elmondottakat megelőzte, az a katonai megbizatásom, amikor a selmeci helyőrség parancsnoka Polhammer tüzér alezredes október 31.-én, Pozsonyba, a hadtest parancsnoksághoz menesztett engem futárként, sürgős és bizalmas katonai iratokkal November 1-én, a hajnali vonattal indultam el Selmecről. Garamberzencén az átszálláskor, a pályaudvarparancsnok arról értesitett, hogy Körmöcbánya felett, északon, Zsolna vidékén és a Vág völgyén ismeretlen a helyzet és állitólag a csehek előző éjjel határunkon átjöttek. Ezért nehogy kelepcébe jussak, Berzencéről a kerülő utat, a Hatvan-Budapest irányt láttam Pozsony felé biztosabbnak. Hatvanban a pályaudvarparancsnok csupán annyit tudott, hogy Budapesten, 31.-én forradalom tört ki. Tisza István miniszterelnököt meggyilkolták. Összeköttetés nincs. A táviró és telefon összeköttetés megszakadt és szünetel minden irányban. A vasuti közlekedés is megállt. Ugy láttam,hogy a fejleményeket tehetetlenül meg kell várnom.

A pályaudvarparancsnok irodájában várakoztam,amikor egyszer hirtelen hatalmas puskaropogást hallottam a sinek felől.Minden bejelentés nélkül Pest felől egy furcsa szerelvény közeledett. A mozdony testét nem lehetett látni, mert elül,oldalt és fölül, továbbá a vagonok tetejét katonák lepték el és zsufoltan egészen betakarták. Eszeveszetten lövöldöztek a levegőbe. A kép máig is felejthetetlen; mint valami mesebeli szörny, ugy közeledett és gördült be a vonat az állomás elé.- Amint megállt, hömpölygő áradatként zudult a fegyveres katonaság az állomás épületébe. A következő pillanatok előre láthatók voltak.

Én egyszerüen bekanyarodtam a tulzsufolt étterembe, ahol állóhely is alig volt. A tisztek még az asztaloknál ültek. Egy - két pillanat és a befurakodó forradalmas, sapkarózsa nélküli katona tömeg, bicskáikat előszedve, az idős törzstisztek gallérjairól kezdték éktelen zsivajgás és szörnyü lárma közben, a tiszti csillagokat levagdosni. Ezek láttán, fekete tiszti sapkám rózsáját lecsavarintottam, gondolkodas nélkül, nehogy más kényszerüljön erre. Tábori köpenyem be volt gombolva nyakig, igy tehát már zaklatásban nem volt részem. Nemsokára egy német szabadságos, Brassóból jövő gyorsvonat érkezett Pest felől a hatvani pályaudvarra és rövidesen indult Garamberzence-Rutka felé.Erre aránylag könnyen felkapaszkodtam,minthogy németül jól beszéltem. Menetközben, Zólyomban, vonatunkat a vasuti átjárónál, a lakosság kövekkel megdobálta. Fülkénkbe is, ahol álltam hely hiányában, szintén jutott egy ökölnyi kő, betörte az ablakot, de baj nem történt. Mellékesen,mert jellemző: fülkénk ablakában 7-8 szál szalámi lógott csokorba kötve,ami kivülről is nyilván jól látható volt, szürkület előtti időben. Vonatunk már sötétben érkezett Garamberzencére, ahol leszálltam róla.

Mint bevezetőmben emlitettem,Garamberzencéről,mintegy 8 - 10 főiskolással és Róth professorral Selmec felé indultunk. Sürü, kiadós esőben, nehány kilométer után a zólyomkecskési egykori Mátyás király vadászkastélyhoz értünk; ott a fiatalság, mind katonák, átázva megpihenni kivántak; felkeltették a vendéglős tót-atyafit. Majd valami zavaros lőre-bort igyekeztek a füstös vaskályhán melegiteni.

Innen Róth Gyulával csak kettesben folytattuk utunkat. Akkor ő még fiatalos kondicióban és jó egészségben volt. A fiuk nem akartak tovább gyalogolni a nedves sötét éjszakában.Mi mitsem törődtünk ezekkel a körülményekkel. Az ismeretlen események teljes sulyát és a jövő helyzet gondjait teljesen átérezve, róttuk a 30 Km-es utunkat. Én Selmecen a Fizéli villához igyekeztem még a világosság beállta előtt, ahol Polham alezredes lakott. Róth professorral megállapodtunk, hogy ő kora reggel gondoskodik a főiskolai tanács összehivásáról, a városi tanács részvételével; természetesen a főiskolai hallgatóság összehivását is kilátásba helyezte reggel 8 órára - a főiskola matezis termében.

Reggel 5 óra tájban értem az alezredes lakásához.Percek alatt katonásan felöltözött és bebocsájtott. A tágas verandán rólam csurgott az esőviz. Fekete sapkám,amint utólag láttam, sötét kékre festette arcomat.Drámai hatása volt rövid jelentésemnek. Előttem omlott össze pillanatok alatt egy tüzértörzstiszt egész katonai karriérje.Bécsi származásu volt, jó katonának ismertem.Ekkor bizony szánalmas volt,amint könnyezett,mint egy gyermek.Felkért,hogy a tisztikart értesitsem és 7 órára hivjak össze tiszti gyülést. Ezzel távoztam és sohasem láttam többé. Bécsből egyszer még irt nekem levelet. A tisztigyülés helyett a Főiskolára mentem.A zsufolt matézis teremben el kellett mondanom

a hireimet és azt is,hogy mi vár most a selmeci ifjuságra. A városi tanács részéről Vörös főjegyző és többen jelentek meg. Rövidre fogott beszámolómat, a teljesen megtelt terem néma csendben hallgatta.Nyilvánvaló volt és azonnal megértésre talált az, hogy egyedül a főiskolai ifjuság, akik majdnem mind szabadságos katonák és főleg fiatal tisztek voltak, csak mi lehettünk egyedül hivatottak Selmec város biztonságos békéjéről és rendjéről gondoskodni. Rá kellett mutatnom arra, hogy a két honvéd század tót bakái és a galiciai hegyi tüzérezred, főleg a bosnyák lövezetők tömege a forradalmassá váló pillanatban, ami elkerülhetetlenül és órák mulva bekövetkezni fog, beláthatatlan veszélyt hozhat a városra. Ezt ujból és ujból ismételten kellett a két honvéd század főhadnagyával, Tekulával szemben hangsulyoznom, amikor szinte tragikomikus jelenségként az alacsony, köpcös, nem katona tipusu és nagyon tótosan beszélő ember, aki izgága módon, emelt hangon arról igyekezett mindenkit meggyőzni, mondván, hogy: az ő bakái pedig tüzön-vizen követik őt,ha kell.

Amint láttam, hogy Tekulát kivéve, mindenki természetesen egyet ért velem, kiszöktem a teremből 10 óra tájban 5 - 6 tettrekész, elszánt és megbizható barátommal, akik neveire sajnos már nem emlékezem, lesiettünk a német templom melletti közeli piarista gimnázium épületébe, a két tót század laktanyájába, azzal, hogy a két emeleten, ketten - ketten és a földszinten eloszolva és összegyüjtve a katonákat, meghirdetjük, hogy mindenki a csajkájával azonnal menjen le az udvarra, menazsihoz / ez 3/411 és 11 óra között volt / és majd délután mindenki megkapja menetlevelét és mehet haza. A háborunak vége van Ezt simán nagy ámulattal tudomásul vették. Szándékunk,igy nagyon egyszerüen sikerült. Amikor perceken belül mind otthagyták az egész épületet, a bejáratot bezárva, a fegyvereket és lőszert összegyüjtöttük. A fegyvereket aztán sikerült teljes számban az ifjuság kezébe juttatni.

Ezután mindenki számára,- a nagy bizonytalanságban - nehéz és mozgalmas napok következtek. A főiskolai tanács és az ifjuság, a városi tanács és a lakosság egyaránt lázban állott. De a nyugalom és fegyelem mégis csodálatos volt. A lakosság érezte, hogy az ifjuság kell biztoságot nyujt.

Akkor a tüzéreknél magyarhonos egyedül én voltam és igy reám hárult a gond nagy része. Hosszu álmatlan napok és éjszakák következtek. Én a posta telefon központjában voltam állandóan,hogy minden irányba kapcsolatot tarthassak és az országhatár felől, ha nehezen is, de értesüléseket szerezhessek. Budapesttel és a Földmivelésügyi Miniszteriummal összeköttetésünk hosszasan nem volt. Pestre futárokat kellett meneszteni, de ez is bizonytalan és kérdéses lehetőség volt. Az ifjuság erősebb járőrei, biztonság és hirszerzés végett Garamberzencén és Körmöcbányán tul, északra igyekeztek eljutni, nehogy a csehek meglepjenek. A tüzoltó őrszobán, a felső cukrászda és a Bogya vendéglő mellett Réz Lola férje, Kossári tanár fészkelte be magát és onnan látta el az ifjuság őrszolgálatot. Majd hazaérkezett Csányi Aliz férje, Nagy gyalogos tényleges százados, akire sikerült átruháznom az összes zaklatott és nehéz gondjaimat. A szorongatott hangulatban megkezdődött a Főiskola nagy értékü felszerelésének, berendezésének és ingóságainak csomagolása az elköltöztetéshez. Amint a főiskolai tanács megértést tudott teremteni a Földmivelésügyi Miniszteriummal, megindult az elszállitás főleg vonaton, még Berzencén át, és részben Hontnémeti felé szekéren és részben szánokon is.

Szomoru nagy buzgósággal dolgozott mindenki, hogy semmi se maradjon vissza. A szállitmányokkal egyre fogyott az ifjuság is. Az utolsó szállitmány Hontnémeti felé elhaladó kocsisorát és szánokat kisérő főiskolásoktól,- már december közepén, a posta saroknál bucsuztam el, hosszan integetve. A többszáz főnyi ifjuságból akkor ugy éreztem, hogy én egyedül maradtam Selmecen. Elhatározásom az volt, hogy akár mi lesz is én maradok, mert az volt a meggyőződésem, hogy a csehek, ha be is jönnek, sokáig itt nem maradhatnak. Felkerestem a kincstári erdőgondnokság vezetőjét, Volfinau főmérnököt, kérve, hogy alkalmazzon ideiglenesen bármilyen minőségben, nehogy kiutasitsanak. Az irodában kaptam munkát 6 korona napidijjal.

December 20.-a körül csendben megérkeztek a csehek, minden ellenállás nélkül.Egy fiatal hadnagy, a volt rektori hivatalban, a Fritz házban - lett a városparancsnok. Cseh katonaság a városban alig volt látható. Esemény nélkül multak a kétséges hetek. Pesttel összeköttetésünk nem volt.

Nagy péntek előtt két nappal 1919-ben, első hivatalos látogatásra, Zsarnócáról az uj hivatalfőnök megérkezett az erdőgondnoksághoz, névszerint - Indra, aki később sikkasztások miatt agyonlőtte magát. Mindenkit végig kérdezett, hogy ki és micsoda ? Kijelentette, hogy mind annyian megmaradhatunk és le fogjuk tenni a cseh honpolgári hivatali esküt. Erre én a fogashoz léptem, leemelve a kalapomat, Volfinau főmérnök jóindulatát megköszönve, sarkonfordultam, miután tőle elköszöntem és Indrára rá sem néztem. Másnap a cseh városparancsnok irásban kiutasitott. Következő napon, 1919 év nagypéntekén, szerencsés véletlen folytán, Sébor János akkori földméréstani tanársegéddel kettesben, a főiskola még meglévő fogatán végleg elkocsiztunk az öreg Selmecről Hont németi felé. Ott a cseh lövészárkokon és drótakadályokon, arra célra hozott flaskó pálinka ellenében átmásztunk, majd pedig a magyar árkokon is, ahol simán és barátságosan fogadtak.

A következő napon Budapesten a Földmivelésügyi Minisztériumban jelentkeztem Péch Kálmán miniszteri tanácsosnál, a személyügyi referens nél és a soproni Allami Erdőhivatalnál kaptam gyakornoki beosztást,hogy közben a már átköltözött Főiskolán a hátrálékos utólsó vizsgáimat letehessem. Itt a hivatalnál találtam Cseke Lajos kollégánkat.

Meg kell emlitenem, hogy utban Sopron felé, a győri pályaudvar előtti széles járdán, az éjszakai homályban rátaláltam a főiskolai tanárok családjainak nagyobb számu szomoru és fáradt csoportjára,akik hangtalanul üldögéltek podgyászaikon és várták a Sopron felé induló vonatot. Én is hozzájuk csatlakoztam.

Sok élmény és epizód kivánkozna még papirra.Egyet még megemlitek Amint egy alkalommal, már a csehek alatt igyekeztem Selmecen a kincstári erdőgondnokság irodájához, a faraktár kertjének gyalogösvényén,szembe közeledett felém a kisérleti állomás felől Vadas Jenő professorunk. Megszólitott és hosszasan elbeszélgettünk. Végül, ugyan nehezen elképzelhető, könnyezve ujságolta, hogy ugy hirlik, a csehek kaszárnyaszerü elhelyezést szándékoznak adni, a nyugdijra érdemesült, idős tanároknak. Akkor a családok átköltöztetéséről még nem történt intézkedés. Hát ezt érdemelné meg ő, hosszu munkássága és élete végén !? Temetésére Farkas Jenővel felutaztunk, és a Farkasréti Temetőben utóljára voltunk a közelében.

DR. MAGYAR PÁL
1895 – 1969

1969 április 18.-án, rövid betegség után hunyt el DR. M A G Y A R P Á L, a magyar erdészet egyik legkiválóbb tudósa, egyetemünk volt tanára 1945-től 1950-ig.

Magyar Pál volt az alföldfásitási tudomány megalapitója. Ő munkálta ki az alföldi növénytársulások rendszerét, melyet a gyakorlati erdészek vezérfonálként használnak erdősitési terveik elkészitésében. RÓTH GYULA professorunk utódaként az alföldfásitást és telepitést rendkivüli tárgyként oktatta az erdőmüvelési tanszék keretén belül. Ezt az ujszerü tudományágat Magyar Pál a hazai szikből és homokból növesztette ki és részben Ő, részben utódai ma erdészeti termőhelyi kutatássá fejlesztettek.

Élete munkáját ALFÖLDFÁSITÁS cimü könyvében foglalta össze 1961-ben. Azon szerencsés tudósok közé tartozott, akik munkásságuk eredményét gyakorlati megvalósitásban is láthatták - a megtelepitett kiterjedt alföldi erdők, erdősávok és fasorok alakjában.

Földi pályáját a nagy emberek dicsőségével hagyta el sok fiatalabb erdész generatió mély részvéte és őszinte gyásza mellett.

RAFT PÁL

1897-1970

Eggyel kevesebben vagyunk ujra. A közel másfél évtizede Kanadába vándorolt soproni csoport bucsuzik RAFT PALI BÁCSITÓL. Sulyos baleset és ezt követő kinos, kórházban töltött hetek után hunyt el 73 éves korában. Élete javát, mint Magyaróváron végzett mezőgazdász állami szolgálatban töltötte.

Kanadába érkezésünk után ismertük meg Őt mi soproniak, mikoris kedves felesége Paula néni vezette a soproni egyetemi csoport élelmezését a "Powell River"-i napokban. Vancouverben a Sopron Fakultás müködése idején házuk második otthon volt sokunk számára és még többen étkeztek náluk, mint régi gimnáziumok, akadémiák hajdani diákjai tették Most több, mint egy évtized távlatából PALI BÁCSI emléke összefonódik a Vancouverben töltött kezdeti évek ezernyi élményével, amelyeken mindég ott ragyogott a diákhumor aranyos napsugara.

Bucsuzunk ! Mi együtt vettük kézbe a vándorbotot és elindultunk a patinás szép Sopronból messze, uj életet kezdeni. Ez a közösség örökre összeköt bennünket. Az élet sürget, mi megyünk tovább és szivünkben visszük magunkkal az elpihent vándor testvér emlékét.

REQUIESCAT IN PACE !
NYUGODJÉK BÉKÉBEN PALI BÁCSI !

Egy a soproni-vancouveri öregdiákok közül.

ERDÉSZETRŐL INNEN - ONNAN . . . . .

Gardener, a UBC erdészeti kar dékánja mondta a sajtónak tett nyilatkozatában:

1965 óta lassu forradalmi fejlődés indult meg a fakultáson. Fele a tanrendnek megváltozott vagy változásban van. Ez az elmult 10 - 15 év robbanásszerü technikai fejlődés követ

kezménye. A vezérfonal az oktatásban az erdő sokoldalu kihasználása lett. Ezért erdész ökonomusokra, biológusok ra, fatechnológusokra stb. van szükség. Az erdészeknek felelőséget kell érezniök az erdő helyes fenntartásáért / erre Sopronban már sok évtizede rájöttek/. - Az ipar terjeszkedésével, mind fontosabbá válik a természetes környezet fenntartása, mely munkában az erdésznek oroszlánrészt kell vállalnia.

□

A UBC mint

re 1970/71 -ben 20,829 hallgató iratkozott be, akikből egy 10 % magasabb értékü diplomát, MS, PhD kiván szerezni. A volt soproni hallgatók 35 %-a tanult tovább.

Ugyancsak az elmult évben a UBC tanárai és diákjai 2.2 millió értékü táplálékot fogyasztottak el az egyetem területén elhelyezett éttermekben és kávézókban. A két millió dollárból többek között S 31,000 tojásra, 16,250 fánkra és 63,000 dollár érték kenyérre esett. - További jó étvágyat kivánunk !

□

British Columbia-ban az elmult nyáron 3,780 erdőtüz volt és a tüzvédelmi nyolc millió dollárba kerültek. Ez a költség eddig a legmagasabb British Columbia erdőtüzvédelmi történetében.

□

Az Országos Halászati és Erdészeti Miniszterium nagy átszervezésen ment keresztül, ami nem okozott kisebb kaotikus zürzavart a szervezeten belül, mint az idecsatolt kis rajzon látható. A vezetőség célkitüzése szeges ellentétben fejeződött ki a Gardener fentebb ismertetett megállapitásaival. A kanadai erdészet célja a faipari termelékenység fokozása, vagyis az élőfakészlet kihasználása - mondja a miniszteri exposé. - Ezen az alapon az eddig müködő hat kutatási körzetet rangsorba minő sitették. Miután a prairie kutató körzet nem tudott a fa ipar számára fatermelékenységet felmutatni - nyilván erdők hiányában, azt egyszerüen megszüntették. Mintegy 120 alkalmazottja volt, akiket szétszórtak vagy elbocsátottak; két jól felszerelt kutató állomása és egy ujonnan, nagy költségekkel létesitett csemetekertje. Az intézet uj erdők fásitási problémáival, fagyálló és gyorsan növő fafajok bevezetésével és nemesitésével és sok egyéb fásitási kérdéssel foglalkozott.

□

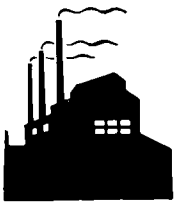

LÉGKÖRI SZENNYEZŐDÉSEK ELTÁVOLITÁSA. A közel három évi munka eredményeképpen, egy három tagból álló kutató csoport, Dr. J.W. Wilson egyetemi tanár, Dr. PASZNER LÁSZLÓ kutató munkatárs és J.B.Straforelli PhD aspirans (mindhárman a UBC Wood and Pulp Department tagjai), egy besugárzás-technikai módszert dolgoztak ki a szulfát,Kraft, celluloze gyártással járó légköri szennyeződések maradéktalan eltávolitására. A kisérletek vezetésével és a folyamat theoretikus kidolgozásával Dr. PÁSZNER volt megbizva.

A folyamat a szerves kénvegyületeket,kellemetlen szagu gázok, Gamma besugárzáson alapuló rádiókémiai reakciók során először kén dioxiddá (SO_2: egy viszonylag könnyen felfogható gáz) majd további besugárzással organikus gázokká (methan,ethan,ethylene) és elemi kénné alakitja át. Ezzel az eljárással egészen alacsony koncentrációju levegő keveréket is jó hatásfokkal lehet tisztitani. Ebből a szempontból a találmány igen nagy fontosságu, mivel ezek a koncentrációk a jelenlegi fizikai eljárásokkal (égetés-oxidáció-elektrosztatikus kicsapás stb.) nem kezelhetők. A találmány védjegyének biztositása és az eljárás ipartechnológiai kidolgozása a kanadai Atomic Energy állami vállalattal karöltve folyamatban van.

□

WITT LAJOS erdőmérnök, a Soproni Egyetem volt vadászattan tanára ez évben nyugalomba vonult, mint a British Columbia-i Egyetem Zoologia Tanszékének curatora. Ezen beosztásban a gerincesek gyüjteményének igen eredményes gyarapitása füződik nevéhez. - Kérésünkre saját szavaival foglalta össze nyug

dijba lépésének ünnepélyes alkalmát.

F.év október 15.-én ünnepség keretében bucsuztattak végleges nyugalombavonulásom alkalmával, méltányolva, hogy 1957 május 1-től - 13 éven át - voltam a U.B.C. Állatnai Intézetének tagja, mint a muzeum curatora.

Dr.I.M.T. Cowan dékán meleg szavakkal köszönte meg az Intézet nevében - szerinte - hasznos és eredményes szolgálatomat, kiemelve egyéb tevékenységem közül, hogy kb. 8000 madár és emlős példánynyal gyarapitottam az Intézet muzeumának gyüjteményét, számos csontváz és trofea anyagon kivül, közötte 2 bálna csontvázával is.

Északamerikai, mexikói és afrikai nagyobb arányu és saját gyüjtések anyagát dolgoztam fel és soroltam be rendszertani helyére. Több külföldi tudományos intézettel - közöttük a Magyar Madártani Intézettel - is, csereviszonyban állottam és ezuton is értékes példányokat juttattam a muzeum tulajdonába.

Dr. I.M. T. Cowan ez alkalommal nyujtotta át nekem az Intézet bejáratához és a muzeum helyiségeihez szolgáló diszes aranyozott kulcsokat, mint a U.B.C. Zoologyai Intézet muzeumának ÖRÖKÖS TISZTELETBELI CURÁTORÁNAK, értékes könyvajándékkal,Birds of Prey of the World. Munkaközben felvett nagyitott fényképemet elhelyezték a muzeumi helyiség falán. - Jóleső érzéssel vettem szerény munkásságom elismerését.

□

Szivből gratulálunk Lajos Bácsinak az eredményekhez és jó egészséget kivánunk a jól kiérdemelt nyugdij élvezéséhez.A KAPOCS.

OKTÓBER 23.-án a Vancouver-i városházán magyar zászlót lengetett az őszi szél. A város polgármestere Mr. T. CAMBELL a napot M A G Y A R N A P P Á nyilvánitotta, megemlékezésként az 1956 os M A G Y A R S Z A B A D S Á G H A R C R Ó L.

A város magyarsága október 25.-én, a Magyar Házban emlékezett meg ünnepség keretében a forradalomról.

□ □ □ □

SOPRONI BÁL. Októberben tartottuk meg a 12. Soproni Bált,az elmult évhez hasonlóan a Magyar Társaskör házában. A bál nagyon sikeres volt, vidám és bensőséges hangulat uralkodott és mindenki a legnagyobb megelégedéssel távozott a jövő évi viszontlátás reményében.

A bál tisztajövedelméből a bizottság 100 dollárt a Széchényi Körnek adományozott a magyarnyelvü oktatás egyetemen való továbbfejlesztésére; a maradékot a Kapocs kiadási kölcségeinek fedezésére fizették be.

A bálbizottságot külön elismerés illeti a bál erkölcsi és anyagi sikerének maradéktalan biztositása érdekében kifejtett munkásságáért.

□ □ □ □

A SZÉCHENYI TÁRSASÁG, Széchenyi Foundation, vancouveri megbizottja Zoltay Endre a Társaság köszönetét továbbitotta a Soproni Öregdiákok Egye sületének ugy az egyénenkénti, mint az együttes anyagi hozzájárulásért a Társaság munkájához.

A Széchenyi Társaság a magyar szellemiség, kultura és tra diciók tolmácsolását tüzte ki célúl Amerika földjén, helyes biteni az oktatási rendszerben használt magyar vonatkozásu téves referenciákat és magyar tanszékek felállitását különböző egyetemeken.

□ □ □ □

SZÜLETÉSEK:

FEBRUAR: Ravai János és felesége Judith. . . Róbert,John, második

MÁJUS: Bölecz Béla és felesége Piroska . . Edward,Attila,második

AUGUSZTUS: Frey Ottó és felesége Tina . . . Andrew,Dirk, első

OKTÓBER: Görgényi Béla és felesége Pat . . Péter, első

November: Tarnócai Károly és felesége Marlene . István,János, harmadik

Sok-sok örömet és boldogságot kiván a szülöknek és eredményes jövendőt a született gyermekeknek . . . A . . . KAPOCS.

PÉNZTÁRI BESZÁMOLÓ:

Az 1970 -es esztendő a végére jár. A KAPOCS immár hatodik éve próbálja fenntartani az összeköttetést a selmeci - soproni - vancouveri ALMA MATER messzire szakadt tagjaival.

Az elmult év során az egyénenkénti támogatás erősen megcsappant. Szerencsére a Soproni Bál anyagi sikere elháritotta a fenyegető fenntartási problémákat és még adakozni is tudtunk a magyar kultura és szellemiség ápolására.

Bevételek:	Áthozat 1969 évről	205.74 $
	Tagdijak,ajándék,kamat	73.84 $
	Soproni Bál tiszta bevétele 1970-ben . . .	556.85 $
	Összes bevétel:	836.43 $
Kiadások:	1970-es Kapocs kiadási költségei	185.68 $
	Adomány a Széchenyi Társaságnak	100.00 $
	Egyéb vegyes	15.75 $
	Összes kiadás:	301.43 $
	Egyenleg:	535.00 $

□ □ □ □ □ □

MINDENKINEK NAGYON BOLDOG KARÁCSONYT ÉS UJ ESZTENDŐT
K I V Á N U N K

6.évf.1-2.szám, 1970 december.Szerkesztő:Takács József,em.
1329 West 21 Street,North Vancouver,B.C.,Canada.